

MITÄ LISSABONIN SOPIMUS SISÄLTÄÄ JA MITÄ SE MERKITSEE?

Paavo Mäkinen

Vt. Päälikkö

Euroopan komission Suomen-edustusto

EU-tasolla politiikan määrittää ja säädökset laatii kolme toimielintä, joista kullakin on omat tehtävänsä:

Euroopan komissio

- 1) Lainsäädäntöaloitteentekijä
- 2) Poliitiikan ja talousarvion hallinnoija ja toteuttaja
- 3) Lainsäädännön valvoja
- 4) Edustaa EU:a kansainvälisillä foorumeilla

Euroopan parlamentti: kansalaisten ääni

- 1) Hyväksyy lainsäädännön
- 2) Valvoo komissiota ja muita toimielimiä
- 3) Jakaa neuvoston kanssa budjettivallan

Euroopan unionin neuvosto: jäsenvaltioiden ääni

- 1) Hyväksyy lainsäädännön
- 2) Yhteensovittaa talous- ja sosiaalipolitiikkaa
- 3) Tekee kansainvälisiä sopimuksia
- 4) Hyväksyy talousarvion EP:n kanssa
- 5) Kehittää yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP)
- 6) Koordinoi kansallisten tuomioistuinten ja poliisivoimien yhteistyötä rikosasioissa

Lissabonin sopimus

- ⌘ Hyväksyttiin lokakuussa 2007, allekirjoitettiin joulukuussa Lissabonissa
- ⌘ Ei yksi sopimus vaan muutetaan voimassaolevia (Sopimus Euroopan unionista, Euroopan yhteisön perustamissopimus -> Sopimus Euroopan unionin toiminnasta)
- ⌘ Toivotaan, että jäsenvaltiot ratifioivat tämän vuoden loppuun mennessä ja ennen seuraavia EP:n vaaleja 2009, jotta uudet säännöt olisivat voimassa kun uusi toimikausi alkaa

- ⌘ Ranska, Malta, Unkari, Romania, Bulgaria, Puola ja Slovenia jo ratifioineet
- ⌘ Näillä näkymin vain Irlannissa kansanäänestys
- ⌘ Suomessa sopimus esitettiin eduskunnalle maaliskuussa, prosessi kestää noin 3 kuukautta
- ⌘ Sopimuksen lukuversio (konsolidoitu teksti) ilmestyy toukokuussa
- ⌘ http://europa.eu/lisbon_treaty/index_fi.htm

Lissabonin sopimus – mitä uutta?

1) Tehokkuus

- Päätöksenteon yksinkertaistaminen: määräenemmistöpäätökset neuvostossa lisääntyvät, yhteispäätösmenettelystä yleisin lainsäädäntömenettely
- Oikeushenkilöllisyys
- Mahdollisuus tiiviimpään yhteistyöhön pienempien maaryhmien kesken

Määräenemmistöpäätökset neuvostossa

- ⌘ Tällä hetkellä määräenemmistö saavutetaan, jos enemmistö jäsenvaltioista hyväksyy ja puoltavia ääniä on 255/345 (73,9%). Jäsenvaltio voi myös vaatia tarkistusta, että päätös edustaa 62% unionin väestöstä.
- ⌘ Lissabonin sopimus: 1.11.2014 alkaen määräenemmistö vaatii 55% jäsenvaltioista ja 65% väestöstä

Jäsenvaltioiden äänimäärät neuvostossa

Ranska, Saksa, Italia, Iso-Britannia	29
Puola, Espanja	27
Romania	14
Hollanti	13
Belgia, Tšekki, Kreikka, Unkari, Portugali	12
Itävalta, Bulgaria, Ruotsi	10
Tanska, Suomi, Irlanti, Liettua, Slovakia	7
Kypros, Viro, Latvia, Luxemburg, Slovenia	4
Malta	3
Yhteensä	345

Institutionaaliset muutokset:

- ✓ Eurooppa-neuvostosta tulee oma toimielimensä (ei edelleenkään lainsäädäntövaltaa) ja sille valitaan puheenjohtaja 2,5 vuoden toimikaudeksi
- ✓ Parlamentin koko rajataan 751 jäseneseen (nyt 785)
- ✓ vuodesta 2014 eteenpäin komission jäsenmäärä $\frac{2}{3}$ jäsenvaltioiden määrästä

2) Demokratia ja perusoikeudet

- Parlamentin valta vahvistuu yhteispäätösmenettelyn lisääntymisen kautta
- Sopimuksessa uusi demokratiaa käsittelevä osasto
- Perusoikeuskirja laillisesti sitovaksi sovellettaessa unionin oikeutta
- Kansallisten parlamenttien osuus päätöksenteossa kasvaa, paikallinen ja alueellinen näkökulma paremmin huomioon
- EU:lle mahdollisuus liittyä Euroopan ihmisoikeussopimukseen
- Kansalaisaloite (1 000 000 kansalaista)

3) Avoimuus

- Paitsi *mitä* EU:ssa tehdään, *miten* asioita tehdään
- Neuvoston lainsäädäntökeskustelut tulevat julkisiksi
- Asiakirjojen saatavuus paranee
- Jäsenvaltioiden ja EU:n sekä toimielinten välisen toimivallanjaon selkeyttäminen

4) Yksi ääni kansainvälisessä politiikassa, koordinoidummat ulkosuhteet

- Ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan asema vahvistuu: toimii sekä ulkosuhdeneuvoston puheenjohtajana että ulkosuhdekomissaarina.
- Oikeusperusta humanitaariselle avulle
- Puolustuspolitiikka: mainitaan, mutta ei muuta liittoutumattomien maiden asemaa

5) Turvallisuutta kaikille

- Suuri osa vapauteen, oikeuteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista tulee määräenemmistöpäätösten piiriin
- Parantaa mahdollisuuksia torjua järjestäytyntä rikollisuutta
- Yhteinen maahanmuuttopolitiikka ja turvapaikkajärjestelmä (mahdollisuus kansallisiin poikkeuksiin)
- Ilmastonmuutoksen vastainen taistelu, energiahuollon varmuus ja kestävä kehitys politiikan kulmakiviä
- Yhteisvastuulauseke: jäsenvaltiot auttavat toisiaan selviytymään terrori-iskuista ja suuronnettomuuksista